

Maciej Romański, Maciej Szewczyk, Natalia Niedźwiecka, Sabina Nowak,
Robert W. Mysłajek

MONITORING WILKÓW (*CANIS LUPUS*) Z WYKORZYSTANIEM FOTOPUŁAPEK I ANALIZ GENETYCZNYCH W WIGIERSKIM PARKU NARODOWYM, 2013-2017

Monitoring of wolves (*Canis lupus*) by camera trapping and genetic analysis in Wigry National Park, 2013-2017

ABSTRAKT: Do oceny liczby grup rodzinnych oraz czynników śmiertelności wilków w Wigierskim Parku Narodowym (północno-wschodnia Polska) zastosowano fotopułapki oraz analizy genetyczne oparte na 13 loci mikrosatelitarnego DNA. Park narodowy wchodził w skład terytoriów trzech wilczych grup rodzinnych, które użytkowały także duże obszary sąsiednich lasów gospodarczych. Średnia wielkość grupy wynosiła 6,4 osobników (zakres 2-11), podczas gdy średnia liczba szceniąt obserwowanych latem (lipiec-sierpień) wynosiła 4,6 (zakres 1-8). Najważniejszym czynnikiem śmiertelności było kłusownictwo. Świerzbowiec był obserwowany w jednej z grup przez cztery kolejne lata i dotyczył od jednego do trzech osobników. Stwierdzono wysoką heterozygotyczność populacji ($H_o=0,729$, $SE\pm 0,006$). Powierzchnia parku narodowego (150,8 km²), podobnie jak pokrywającego się z nim obszaru Natura 2000 "Ostoja Wigierska" (160,7 km²) jest zbyt mała, by zapewnić odpowiedni stan ochrony lokalnej populacji wilka, dlatego jego ochrona powinna być realizowana w znacznie większej skali przestrzennej.

SŁOWA KLUCZOWE: monitoring dużych drapieżników, genetyka populacyjna, fotopułapki, świerzb

ABSTRACT: Camera trapping and non-invasive genetic sampling based on 13 microsatellite loci were used to determine the number of family groups and mortality factors of wolves in Wigry National Park (north-west Poland). The national park formed parts of the territories of three wolf family groups, which also utilized large areas of neighbouring forest districts. Mean pack size was 6.4 individuals (range 2-11), while the mean number of pups observed in summer (July-August) was 4.6 (range 1-8). The most important mortality factor was poaching. Sarcoptic mange was observed in one group for four consecutive years, and affected from one to three individuals annually. High heterozygosity ($H_o=0.729$, $SE\pm 0.006$) and a low level of inbreeding ($F_{IS}=-0.269$, $SE\pm 0.053$) was recorded. The areas of the national park (150.8 km²) and overlapping Natura 2000 site "Ostoja Wigierska" (160.7 km²) are too small to secure favourable conservation status of the local wolf population: thus species protection should be conducted at a much larger spatial scale.

KEY WORDS: large carnivore monitoring, population genetics, camera trapping, sarcoptic mange

Wstęp

W połowie XX wieku zasięg występowania wilka *Canis lupus* w Polsce został znacznie ograniczony, a jego liczebność drastycz-

nie zredukowano. Po trwającej ponad dwie dekady (1955-1975) akcji zwalczania - w trakcie której oprócz polowań z bronią palną wykorzystywano także trucizny i wybierano szczenięta z nor - spotykano go wyłącznie w